

[Elias Lauf.]

blevet nedlagt på grund af urentabilitet, måske også i forbindelse med den fredningskampagne for de store hvaler ved Grønland, der føres nu for tiden. Som erstatning for hvalkød fra den nedlagte hvalfangststation importeres der nu frosset hvalkød fra Norge, som er meget dyrere end det andet. Det er min opfattelse, at kødforsyningen i Grønland er meget utilfredsstillende og burde tages op til alvorlig overvejelse. Jeg synes, at der må gøres noget også på dette område for at tilfredsstille sælfangernes og forbrugernes interesser. Det vil være en stor fremgang, hvis de grønlandske sæl- og hvalfangere kan få lov at afsætte alt det kød, de ønsker at sælge, til Handelen i byerne som frosset kød til genudhandling til befolkningen. En sådan ordning vil betyde meget navnlig i årets kødfattige tider. Handelens butikker er i øvrigt godt forsynet med konserves og dyrt frosset kød fra Danmark. Men hvorfor skal grønlænderne henvises til at leve næsten udelukkende af dyr dåsemad det meste af året, når der kan skaffes frisk kødproviant i selve landet?

Jeg kan ikke sige andet, end at der ved den planlagte omfattende udbygning af produktionsapparatet åbner sig gode muligheder for en forbedring af beskæftigelsesforholdene i Grønland. Den senere tids politik, hvorved man koncentrerer befolkningen, har medført en stigende arbejdsløshed, som efterhånden bliver en alvorlig byrde for samfundet. Der er endnu ingen, der kan skaffe betryggende beskæftigelse til stimulering af grønlændernes arbejdslyst. De danske håndværkere og arbejdsmænd har overtaget den største del af de arbejder, som grønlænderne i tidligere tid har udført. Disse har så måttet gå over til andet arbejde, som de ikke er vant til at sysle med. Det er aldeles nødvendigt at skaffe flere beskæftigelsesmuligheder i byerne. Med anlægsprogrammerne til de bevilgede 57 millioner kroner er der dog taget det første skridt hen imod dette mål ved nogle bestemte byer, der er udpeget. Men der er flere andre byer som Egedesminde, Julianehåb m. v., der er i stærk udvikling, og som har de samme problemer at kæmpe med. I det hele taget er det en national opgave, at der gives adgang for grønlænderne til at

deltage i hele opbygningsarbejdet i stedet for bare at være tilskuere.

Det er bekendt, at der brydes kul i Qutdligssat på Diskoøen, hvorved man skulle kunne forsyne hele Grønland med kul. Men dette har ikke været tilfældet. Kulbrydningen i Qutdligssat har været under diskussion allerede fra starten på grund af kullenes ringe kvalitet og utilstrækkelighed. Selv om de grønlandske kul ikke er noget kvalitetsbrændsel i forhold til de udenlandske, er de dog af stor betydning for befolkningen deroppe, fordi de er billigere end de udenlandske, og en del af landets befolkning har fået beskæftigelse derved.

I tidligere tid, da grønlænderne boede i små huse, var der ikke så stort kulforbrug, idet grønlænderne nøjedes med at bruge tørv og drivtømmer til opvarmning af husene. Men nu er kulforbruget pludselig sat i vejret som følge af opførelse af større træhuse også inden for polarområdet. Det siger sig selv, at der nu kræves en større mængde kul til opvarmning, hvis sådanne huse skal være beboelige om vinteren.

Det er påvist, at der findes mange millioner tons kul ved Qutdligssat og på Nugssuakhalvøen, således at Grønland nemt kan forsyne sig selv med kul, hvis lejerne kan udnyttes på en bedre måde. Ved Qutdligssat brydes der kullag på 75 cm's tykkelse. Der er ca. 140 minearbejdere foruden en hel del løse arbejdere uden for minen. Man begyndte kulbrydningen med meget primitive redskaber, dynamit, hakke og spader, hvorfor de brudte kul også blev af dårlig kvalitet og utilstrækkelig mængde. Imidlertid er kulproduktionen blevet rationaliseret og udvidet i den senere tid, og som følge heraf har produktionen taget et stort opsving, idet den sidste år udgjorde ca. 30 000 t, vistnok det største kvantum, der nogen sinde er opnået. Men det er stadig utilstrækkeligt til at dække behovet i hele Grønland. Kulforbruget stiger stadig på grund af byggeriet for tiden af nye store sygehuse og skoler, tjenesteboliger og nye boligstøttehuse. Det anslås, at beboelseshusene forøges med ca. 200 huse hvert år.

Under et besøg, jeg har aflagt ved bruddet, understregede ledelsen ønskeligheden af anskaffelse af mere moderne redskaber til kulbrydningen for at kunne udfylde de